

# Ceremonia pogrzebowa doczesnych szczątków mieszkańców Ostrówek i Woli Ostrowieckiej - ofiar ludobójstwa na Wołyniu

30.8.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

**30 sierpnia 2026 r. w miejscu dawnej wsi Ostrówki na Ukrainie odbyły się uroczystości pogrzebowe 55 Polaków, ofiar Zbrodni Wołyńskiej z Ostrówek i Woli Ostrowieckiej. W ceremonii upamiętniającej pomordowanych przez ukraińskich nacjonalistów wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.**

Przy ołtarzu polowym odprawiona została Msza Święta w intencji pomordowanych. Liturgii przewodniczył biskup łucki Witalij Skomarowski.

Po Mszy św. doradca Prezydenta RP oraz Prezydent Miasta Chełm Jakub Banaszek odczytał list skierowany do uczestników uroczystości przez Prezydenta RP Karola Nawrockiego.

- Nigdy nie zapomnimy o tych, którzy skonali w męczarniach - tylko dlatego, że byli Polakami. Nie zaprzestaniemy starań o to, aby wszyscy nasi rodacy, zgładzeni przez członków OUN-UPA, zostali należycie pogrzebani i upamiętnieni.

- zaznaczył Prezydent RP.

Podczas ceremonii głos zabrał również zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski. W swoim wystąpieniu mówił o znaczeniu pamięci o ofiarach Zbrodni Wołyńskiej, a także o konieczności zachowania prawdy o losach Polaków zamordowanych na Wołyniu. Zastępca prezesa Instytutu zwrócił się do licznie przybyłych reprezentantów władz polskich oraz ukraińskich:

- Bez względu na to, jakie opcje reprezentujemy, jesteśmy Polakami, którzy wypełniają swój obowiązek. A obecność przedstawicieli władz Ukrainy napawa mnie optymizmem na przyszłość, bo także podzielam to przekonanie, że oto obserwujemy powolny, ale jednak, proces wydawania zgód na poszukiwania i ekshumacje. Instytut Pamięci Narodowej to największa w Polsce instytucja państwowa, powołana do tego, by tę misję realizować. Realizujemy ją od dziesiątek lat. Tu - w Ostrówkach i Woli Ostrowieckiej - jesteśmy przecież już kolejny raz. To kolejny pogrzeb i będziemy tu wracać. Około trzystu mieszkańców Ostrówek i Woli Ostrowieckiej wciąż czeka na odnalezienie i godny pochówek!

- podkreślił. Dodał też, że polsko-ukraińskie pojednanie budowane może być jedynie na solidnym fundamencie:

- Jesteśmy z rodzinami, które przez dziesiątki lat kultywowały pamięć o tych, którzy tu zginęli. Jesteśmy tu wszyscy razem, bo jesteśmy wspólnotą. Wspólnotą narodową, która opiera się na prawdzie i na pamięci. My - jako Polacy - jesteśmy narodem, który jest zdolny przebaczyć i jest zdolny się pojednać. Ale to pojednanie musi być oparte na

bardzo prostych zasadach: prawda, prawda i jeszcze raz prawda!

Następnie odbyła się ceremonia pochówku szczątków w mogile znajdującej się w pobliżu miejsca, w którym odprawiono Mszę Świętą. Uczestnicy uroczystości złożyli kwiaty przy krzyżu na kwaterze polskich ofiar oddając hołd zamordowanym.

W uroczystości udział wzięli przedstawiciele Sejmu RP, władz państwowych i samorządowych, Ambasady RP w Kijowie, przedstawiciele władz ukraińskich – państwowych i lokalnych, duchowieństwa obrządku katolickiego i prawosławnego, wojska, organizacji społecznych upamiętniających ofiary Zbrodni Wołyńskiej. Obecne były także, rodziny dawnych mieszkańców Ostrówek i Woli Ostrowieckiej, tych, których zamordowano oraz tych, którzy przeżyli i przechowali pamięć o swej utraconej małej ojczyźnie. Hołd ofiarom Zbrodni Wołyńskiej oddali pracownicy IPN, którzy biorą udział w poszukiwaniach zamordowanych oraz zaangażowani w organizację uroczystości pogrzebowej.

\*\*\*

Od 13 lipca do 7 sierpnia 2026 r. pracownicy IPN, przedsiębiorstwa „Wołyńskie Starożytności” oraz specjalista medycyny sądowej z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, przy udziale przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przeprowadzili ekshumacje ofiar Zbrodni Wołyńskiej w dawnych wsiach Ostrówki i Wola Ostrowiecka. Miejsca ustalono podczas kwietniowych prac poszukiwawczych. 30 sierpnia 1943 r. obie polskie miejscowości padły ofiarą ataku UPA i ukraińskich mieszkańców sąsiednich wsi – Polacy zostali wymordowani, a ich domostwa zniszczone. Dziś tereny te zajmują lasy i pola.

Interdyscyplinarny zespół podjął szczątki 55 ofiar (w tym 26 dzieci) w trzech lokalizacjach: zbiorowym grobie w dawnym gospodarstwie Aleksandra Strażycza w Woli Ostrowieckiej (48 osób, w tym 24 dzieci), zbiorowym grobie przy dawnej szkole w Ostrówkach (6 osób) oraz pojedynczym grobie leśnym (1 kobieta). Ofiary pochowano bez trumien, w przypadkowych pozycjach; na większości szczątków ujawniono obrażenia (głównie tylnej części czaszek i rany postrzałowe) zgodne z relacjami świadków i wcześniejszymi badaniami. Zabezpieczono materiał do badań DNA oraz ponad 300 przedmiotów osobistych (m.in. medaliki, krzyżyki i różańce). Poszukiwania na tzw. „Trupim Polu” nie ujawniły kolejnych szczątków. Według listy ofiar sporządzonej przez historyków wciąż pozostaje do odnalezienia ok. 300 osób.

\*\*\*

**Zbrodnia Wołyńska** to jedna z najtragiczniejszych kart polskiej historii XX wieku. W latach 1943–1945 ukraińscy nacjonaści z Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) i Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) dokonali zaplanowanego ludobójstwa na ludności polskiej na Wołyniu i Małopolsce Wschodniej. Ataki rozpoczęły się na większą skalę wiosną 1943 r., osiągając apogeum 11 lipca 1943 r. (tzw. „Krwawa niedziela”), gdy zaatakowano jednocześnie kilkadziesiąt polskich miejscowości. W sumie zamordowano od 80 do 120 tysięcy Polaków – mężczyzn, kobiet i dzieci – stosując niewyobrażalnie okrutne metody: mordowano przy użyciu siekier, kos, wideł, palono żywcem i stosowano tortury. Kilkaset tysięcy osób musiało uciekać, ratując życie.

Jednym z najbardziej tragicznych epizodów tej zbrodni była zagłada Ostrówek i Woli Ostrowieckiej dokonana 30 sierpnia 1943 r. O świcie kureń (ukraiński pododdział) UPA Iwana Kłymczaka „Łysego”

oraz sotnia Iwana Zareczniuka „Worona”, wsparci przez ukraińskich mieszkańców okolicznych wsi, otoczyli obie polskie wsie szczelnym kordonem. Mieszkańców podstępnie zgromadzono na placach szkolnych pod pretekstem zebrania. W Ostrówkach mężczyzn zapędzono do szkoły i zabudowań, gdzie grupami po dziesięciu mordowano uderzeniami siekier, drewnianymi maczugami i strzałami w tył głowy. Kobiety z dziećmi i starców zamknięto w kościele. W Woli Ostrowieckiej podobny los spotkał mieszkańców – mężczyzn zabijano za stodołą Strażycy, a później podpalono budynek ze zgromadzonymi kobietami i dziećmi, wrzucając granaty przez okna.

W ciągu zaledwie kilku godzin Ukraińcy wymordowali w obu wsiach ok. 1050 osób – w tym setki dzieci i kobiet. Ocalałych uratowało niespodziewane pojawienie się niemieckiego patrolu, który wywołał panikę wśród napastników. Po rzezi wsie splądrowano i spalono, a ciała pomordowanych wrzucano do masowych dołów, studni i rowów. Dziś na miejscu dawnych polskich osad rozciągają się pola i łąki.

Pamięć o tych wydarzeniach powracała powoli. Dopiero ekshumacje w latach 1992, 2011 i 2015 pozwoliły godnie pochować setki ofiar. Uroczystości na cmentarzu w Ostrówkach stały się symbolem przywracania prawdy o ludobójstwie ukraińskich nacjonalistów i pamięci o jej ofiarach.

#### **Zobacz:**

- 83. rocznica Zbrodni Wołyńskiej. Rozmowa z dr. hab. Karolem Polejowskim, zastępcą prezesa IPN
- Leon Popek, Zagłada Ostrówek i Woli Ostrowieckiej
- Zakończenie tegorocznych prac ekshumacyjnych ofiar Zbrodni Wołyńskiej w Ostrówkach i Woli Ostrowieckiej
- Baza Ofiar Zbrodni Wołyńskiej
- Wołyń – co wiemy o rzezi Polaków? #PRZYSTANEK\_HISTORIA
- 11 lipca – Narodowy Dzień Pamięci o Polakach – Ofiarach Ludobójstwa dokonanego przez OUN i UPA na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/246567,Ceremonia-pogrzebowa-doczesnych-szczatkow-mieszkancow-Ostrowek-i-Woli-Ostrowieck.html>